

Välordnat brandförsvar i Kalmar län

Men man vacklar i tron på statsanslagen

Blir länsbrandinspektören "hästskojare"?

Brandkårstidskrifts redaktör avslutar sin resa i de sydliga provinserna med ett besök på länsbrandinspektören, brandkonsulenten och brandchefens i Kalmar A. R. Florins domäner och överlämnar omedelbart ordet till sin energiske värd:

I Kalmar läns Brandkårsförbund är rörelsen stadd i snabbt framåtgående och vi ha sålunda f. n. inte mindre än 101 kårer och 19 kommuner anslutna till förbundet. Året har varit synnerligen livligt, och vi ha haft följande kurser: brandchefskurs kategori III med 37 stycken deltagare, brandsynekurser i Västervik och Kalmar med 80, skogseldsläckningskurser i Kalmar och Västervik med 180, motorsprutskötarekurser i Hultsfred och Kalmar med 50 deltagare från 30 kårer och slutligen ha vi på 34 platser haft samövning med 70 brandkårer och 850 deltagare. Vi ska för övrigt om möjligt på detta sätt gå igenom samtliga

Brandchef A. R. Florin.

förbundets kårer. Förbundet är indelat i sju brandkårskretsar, och vi ha haft mö-

ten i samtliga kretsar med brandcheferna från respektive kommuner med nära nog 100 proc. anslutning. Och jag kan utan överdrift konstatera att intresset är stort på alla håll, säger brandchefen Florin.

Ekonomien nu förbättrad.

Förbundets tidigare knappa ekonomi har nu väsentligt förbättrats, fortsätter brandchefen Florin, ty nu få vi ju vår del av de 10 proc. av släkningsbidragen. Detta medger att vi kunnat intensifiera vår verksamhet ifråga om utbildningen. Men trots detta behövs mera utbildning om både pengar, vår tid och deras tid tillåter det. Man kan, som jag nyss sade, utan tvekan konstatera att både intresset och viljan att underkasta sig övningar och utbildning är stor. Det syns ju förövrigt också därav att deltagarantalet i samtliga kurser varit mera än som strängt taget tillåtit.

Ett 90-tal brandordningar nu klara.

Om jag skall uttala mig i min egenkap av länsbrandinspektör, fortsätter brandchefen Florin, så börjar jag från början. Den yttre uppläggnings av denna verksamhet tog sin början 1945 med en rundresa till samtliga kommuner inom länet, varvid jag ordnade med överläggningar med kommunalmyndigheterna i varje kommun på ort och ställe. Då gavs en orientering över de nya bestämmelserna i brandlagen och brandstadgan samt bestämdes angående behövliga statsbidrag. Vidare genomgicks organisationsplanen rörande respektive kommuns brandförsvaret samtidigt som ett utkast omedelbart uppgjordes till ny brandordning. Detta gjorde att vi fick igång kommunernas arbete med brandordningarna ganska snart, så att till dags dato äro ett 90-tal kommuners brandordningar fastställda av länsstyrelsen.

Genom frågan om kommunindelningen har det dock blivit en del förseningar i en del fall, särskilt på platser, där det gällt att genom bildandet av kommunalförbund ordna brandförsvaret. Särskilt på Öland ha vi fått stoppa de nästan färdiga förslagen om kommunalförbund för brand-

försvaret. Provisoriska lösningar har därför måst tillgripas under mellantiden, ty det går ju inte att en kommun är utan brandförsvaret. Därför ha vi i intet fall beviljat uppskov med någon brandordning, vilket man för övrigt även haft full förståelse för i de olika kommunerna.

Det samlade intrycket är att kommunerna ha praktiskt taget över allt varit förstående för saken och visat intresse för att brandförsvarsfrågan ordnats på bästa sätt. Naturligtvis har man dock märkt deras fullt begripliga strävan att taga till vara kommunens ekonomiska intresse. Hittills ha vi dock inte i något enda fall behövt tillgripa föreläggande eller våldsåtgärder. Grönskarafallet, varom mera här nedan, är ett särfall, men även där hoppas jag kunna lösa alla svårigheter i godo.

Gott betyg åt brandsyneförrättarna.

På våra kretsmöten ha vi ingående diskuterat brandsyneförrättningen i de olika kommunerna, och då ha de fått plocka fram sina problem och stötestenar. Det har därvid så gott som över lag visat sig, att jag blivit smått förvånad över den omsorg och det omdöme som har kunnat presteras av brandsyneförrättarna första gången de varit ute. Även fastighetsägarna ha visat stor förståelse och till och med ibland — tacksamhet. Ett gott betyg torde väl för övrigt vara den omständigheten, att det f. n. hos länsstyrelsen endast föreligger ett överklagande av ett brandsynebeslut.

Varning för "brandbussar" och frontpumpar.

Jag skall försöka få det därhän, fortsätter brandchefen Florin, att varje kär har en avbröstbar motorspruta i ett fack på brandbilen och en bogserbar efter bilen, vardera om 800 min/l, och tillräckligt med slang för att kären själv skall kunna åstadkomma seriekörning. Beträffande frontpumparna så ställer jag mig tvivlande inför deras värde för rena landsbygden och har endast i enstaka fall tagit upp dem på programmet

270 eldsvådor som själva slog larm

Vid inte mindre än 270 begynnande eldsvådor har LM:s automatiska brandalarm trätt i funktion och alarmerat brandkåren, som därigenom kunnat ingripa i ett så tidigt skede, att skadorna blivit obetydliga och värden för många miljoner räddats.

Har Ni tänkt på vad en förhärjande eldsvåda kan betyda för Ert företag i form av driftstopp, förlorade order m. m. Med LM:s automatiska brandalarm kan Ni känna Er trygg. Minsta eldsvådeunge i Ert företag sätter brandalarmet i funktion och brandkåren kan vara på platsen inom några minuter. Tala med LM om automatiskt brandalarm — innan det börjar brinna!

6

Automatiskt
BRANDALARM

LM ERICSSONS FÖRSÄLJNING A-B, Kungsgatan 33. STOCKHOLM Tel. "ELLEM KUNGS-
TORNET" - GÖTEBORG, St. Badhusg. 20, Tel. 17 09 90 - MALMÖ, St. Nygat. 27 B, Tel. 711 60
SUNDSVALL, Packhusg. 10. Tel. 559 92

Ericsson
LM

i de fall statsbidrag kunnat påräknas till de två förstnämnda sprutorna och i sista hand till även en frontmonterad spruta. Detta därför, att jag ju ej kan räkna med, om jag skall serieköra, eller vattentaget eljest är beläget långt från brandplatsen, att jag då skall kunna låsa fast bilen med all materiel nere vid vattengivningsstället, eller kanske flera 100 m från brandplatsen.

Att på en landsbygdsbrandbil medföra en vattentank av erforderlig storlek torde utrymmet i bilen knappast tillåta, enligt min åsikt.

I detta sammanhang vill jag för övrigt på det bestämdaste få varna för att lancera de stora och extrema "brandbussarna". Erfarenheten har redan visat att dessa icke alltid äro så ändamålsenliga. Exempel finnes på, att man kan få en fullgod brandbil hemmabyggt för cirka 6—10.000 kr. Man kan nämligen bygga på en gammal lastbil och kan då få plats för tio personer, två motorsprutor, 1.200 m slang och dessutom övrig materiel, och det räcker väl för en landsbygdsbrandkårs behov.

Jag vill för övrigt även varna för att bygga för pumpiga brandstationer. Det får ej bli för stora utrymmen för expeditioner och samlingslokaler, utan då är det bättre bygga så att tillbygge i mån av behov kan ske. Blir där expeditionsoch dylika lokaler så måste man elda mera, och då blir det genast en ny kostnadsfråga. Utnyttja i stället närbelägna skolor och kommunalhus såsom samlingsrum för att nedbringa kostnaderna.

"Slapprotning" i vattenfrågan och vacklande tro på statsbidragen.

I vattenfrågan tycker jag mig spåra en tendens till att göra så lite som möjligt. Inte så att man ställer sig direkt avvisande, men man försöker gärna skjuta det hela på längre sikt, i avvaktan på framtida arbetslöshet. Men därjämte har man även framfört det motivet, att på landsbygden finnes ingen arbetskraft att tillgå. Jag har dock tillåtit mig göra avtal med en byggnadsfirma om att få både folk och material, varigenom även bygget kan rationalise-

ras. Då blir det sakkunnigt utrett och sakkunnigt utfört.

En annan sak, som jag kanske skulle vidröra något för att klara begreppen, är statsbidragen. Från början lät allt gott och väl enligt Kungl. Maj:ts nådiga bestämmelser. Kommunerna tycktes belåtna över löftena. Men sedan har det blivit ändringar i bestämmelserna gång efter annan, just som jag gjort mina rundresor. Jag tänker då närmast på statsbidragen till slang och i viss mån även till motorsprutor. Ändringarna ha naturligtvis vidtagits av fullt bärande skäl, men förvåningen och besvikelsen ute i bygderna har mången gång varit stor både över nedskärningen, eller lät oss säga ransoneringen, samt i vissa fall över de långa dröjsmålen. Man har blivit liksom vacklande i tron på statsbidragen. Själv har jag ibland vid mina olika besök nästan känt mig såsom en "hästskojare", som inte står vid tidigare utfästelser. Detta är beklagligt och har nog hänt kanske flera länsbrandinspektörer. Men i verkligheten kunna varken länsbrandinspektörerna eller någon annan kanske lastas härför. Det hela beror på det vanliga här i livet: Brist på pengar. Få vi alltså be om mera pengar.

Grönskårafallet.

Även brandchefen Florin var nog vänlig att offra tid på en bilfärd genom sitt distrikt, där det mesta, för att inte onödigtvis trötta läsarna med likartade beskrivningar, kan konstateras vara välordnat både ifråga om personal, stationer och materiel. Kalmarstationen själv var ett mönster ifråga om puts och för övrigt var varenda tänkbart utrymme upptagit av något slags brandfordon: nya, nyare och nyaste, men det allra nyaste existerade ännu endast på papperet, men hade av de snälla kommunala myndigheterna beviljats samma dag vi besökte staden. Så nog fick man ett bestämt intryck av att brandchefen i Kalmar både vet vad han vill ha och att han tack vare ett osedvanligt gott förhållande till beslutande myndigheter även får det. Efter besöket i Kalmar förstår vi mera än väl det inom brandmanna-

TYFON är inregistrerat
varunamn. Tillverkas hos
KOCKUMS, MALMÖ.

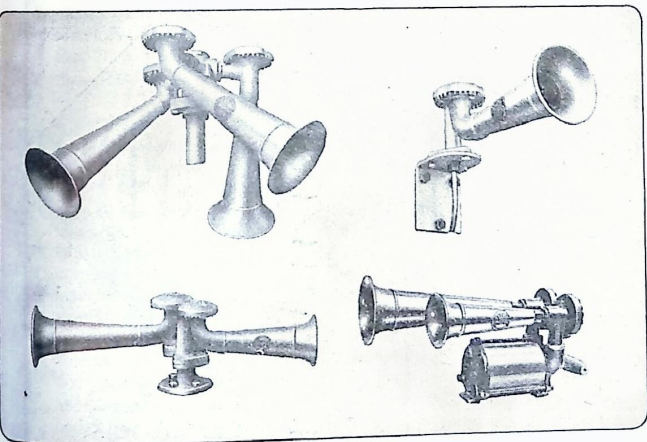

Drivas från fristående behållare eller kopplas till befintlig tryckluftledning.

TYFON

alarm- apparater

förener stor hörbarhet med ringa luftförbrukning. Fungera oberoende av elektr. ström.

för BRANDKARER
FABRIKER
RÄLSBUSSAR
MOTORVAGNAR
MOTORLOKOMOTIV

GRUNDAT 1840

KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB · MALMÖ

kretsar tillämpade namnet "Husse" på Kalmar stads brandchef.

För att nämna exempel på ett par av landsortskårerna, så hade Gullabokåren det synnerligen välordnat för sig, och brandchefen där, bagarmästare Henning Andersson, som med stolthet visade upp sin för året nybyggda brandbil, hade inte några större önskemål för sig och sina 16 män. I stället framhöll han den stora betydelsen för kåren av konsulentbesöken. Kursverksamheten inom länsförbundet var också uppskattad, och brandsynen hade man lyckats bra med, tack vare den utbildning man fått. I Lindås, där fräsare Herman Lindquist var brandchef, hade man fått sin station nybyggd 1945 och hade även släckningsavtal med kommunen, varigenom den frivilliga brandkåren alltjämt levde kvar, ehuru på säkrare ekonomisk grund. Även här var materielen förstklassiga, och det var egentligen vattenfrågan, som ännu återstår att lösa.

Så kommer då medaljens baksida — Grönskåra! Grönskåra är ett typiskt litet småländskt samhälle med bl. a. två träindustrier, en mek. verkstad och en leksaksfabrik och för övrigt apotek, butiker, bostäder, hotell och stationshus. Allt i så där lagom behaglig röra, tätbebyggt och trähus. Men man har ingen brandkår! Man har haft, men så blev det kommunalpolitik, och de båda i affären inblandade grannkommunerna Kråksmåla och Fagerhult bromsade upp, då man tyckte att man slog på alltför stort i Grönskåra. Och så avskaffade man brandkåren där, och det fastän plats var utsedd för och pengar beviljade till en ny brandstation inom samhället så sent som i juli månad 1945. Sedan dess har man uppvakttat länsbrandinspektören, riksbrandinspektören och länsstyrelsen med petitioner och allhandla dokument. Och så bekrigar man varandra med äkta småländsk envishet.

Under tiden har dessvärre en allvarlig eldsvåda inträffat med skador för över 100.000 kr. i leksaksfabriken, och disponent A. Hållstedt, där har just inte några särskilt vänliga ord att säga om förhållandena inom ortens brandförsvar.

Han understryker också, att om brandkåren funnits kvar, så hade branden kunnat stoppas på ett tidigt stadium i övre våningen till hans fabrik, och då hade de dyrbaraste maskinerna funnits kvar. Under tiden fortgår dock "kulissarbetet" för och emot brandförsvarets ordnande säger han, men döljer inte heller att han hoppas på länsbrandinspektörens medverkan till en lösning av svårigheterna. De märkliga förhållandena bottna i ren avundsjuka kommunerna emellan, säger även apotekare Frank, som helt kort konstaterar att han anser beslutet i kommunalfullmäktige "kortsynt".

Av länsbrandinspektörens ovannämnda uttalande torde man dock med bestämdhet kunna utläsa, att även Grönskåra inom kort får sitt brandförsvar lika välordnat som länet i övrigt.

Allan Malmquist.

Förr och nu

Av överstelöjtnant Rudolf Stridbeck.

På anmodan av Brandkärstidskrifts redaktör vill jag härmed anföra något om brandväsendet under forna tider i jämförelse med brandväsendets förhållanden i dessa dagar. Den tidsperiod, jag avser, går endast tillbaka till år 1899, då jag började min brandmannatjänst, men de därefter gångna 47 åren hava präglats av en sådan brandväsendets utveckling, att man även under dem kan tala om en tid förr och nu.

Gå vi då till brandväsendet sådant det var i vårt land första åren av 1900-talet, så torde härom i korthet kunna anföras följande.

Endast de stora städerna kunde sägas hava verkligt organiserade brandkårer. I övriga städer och samhällen litade man nämligen huvudsakligen på allmänna brandkårer, bestående av manliga innevånare, som tillkallades med kyrkklockor, larmkanoner, trummor eller skärror. Påtagligt var därför, att eldsvådorna ofta hunno bliva stora innan ingripande kunde ske. En förbättring hade dock vidtagits i några städer genom organiserandet av s. k. elitkårer såsom en första utryckningsstyrka. Landsbygden stod helt och hållet utan eldsläckningsorganisationer.

Den huvudsakliga släckningsredskapen utgjordes på den tiden av stora handkraftsprutor, men ett flertal städer hade kunnat anskaffa ångsprutor, vilka voro mycket effektiva vid begränsningen av särskilt de redan utbredda eldsvådor, som man då ofta kunde ställas inför. Ångsprutornas uppeldningstid, 15 å 20 minuter, var en försenande olägenhet, men när ångsprutorna därefter kommo igång, utvecklade de en betydande kraft med många strålar, som man kunde lita till. Ångsprutornas stora tyngd gjorde, att de sällan kunde transporteras utanför egna staden. Men emellanåt utsändes de per järnväg för släckningshjälp vid stora

eldsvådor på andra orter. Givet var emellertid, att man med ångsprutornas grova och ej avstängbara strålar icke hade vidare möjligheter att taga hänsyn till vattenskadorna.

Vattenledningar med brandpostnät hade redan på den tiden anlagts i de stora städerna, tack vare påtryckning från brandförsäkringsbolagen under löfte om lägre brandpremier. Flera vattenledningar hade dock anlagts så, att tillräckligt släckningstryck icke kunde erhållas genom direkt från brandposterna uttagna strålar, och direktkopplade av ångsprutor till brandposterna ansågs alltför riskabelt. Göteborgs brandkår direktkopplade

Överstelöjtnant R. Stridbeck vid ett besök i Kalmar, där han hyllades med parad av brandkåren, vars chef han en gång varit.

dock större handkraftsprutor för att på högt belägna punkter i staden förstärka stråltrycket.

Vid bedömandet av forna tiders släckningsresultat måste ihågkommas, att brandmännen förr ej voro utrustade med rökmasker, varför brandgaserna utgjorde ett svårt hinder för framträngandet till närheten av eldhärden. Nutida släckningsresultat voro alltså icke tänkbara. Någon enstaka friskluftsmask fanns visserligen vid de största brandkärorna, men kunde blott vid dessa underlätta släckningsarbetet.

Några särskilda utbildningsorgan förefunnos icke vid 1900-talets början, utan byggdes mycket på erfarenheter under egna eldsvådor eller blev beroende av en vars plikt känsla. Brandbefälet skaffade sig lärdomar under längre eller kortare tids tjänstgöring vid de största brandkärorna. Vanligen fullföljdes denna tjänstgöring dock icke efter utbildningsplan utan oftast som självstudier under inhämtande av upplysningar, som alltid välvilligt lämnades samt under deltagande i förekommande utryckningar. Dylik tjänstgöring kunde emellertid medföra mycket goda lärdomar och erfarenheter för den, som strävade att vinna utbildning. Särskilt brandcheferna använde sig av sådan utbildning, vilken sålunda blev till nytta för brandkärorna ute i landet.

Några kompetensfordringar för brandkårsbefattningarna förefunnos icke och kunde ej gärna påfordras till följd av de obetydliga arvoden, som i allmänhet beviljades. Brandchefsbefattningarna blevo bisysslor till andra yrken, och ofta blev det militärer, som slog sig på brandchefsycket, på grund av sin dåvarande korta militärtjänstgöring samt det för dem tilldragande i att vid brandväsendet få praktik och verkliga utslag på den försvarsorganisation de ordnat. Man kan också uttala, att de militära brandcheferna väl fullgjorde sina uppgifter och gävo dåvarande brandväsendet en efter tiden förhållanden framstående ståndpunkt.

Något gemensamt arbete för landets brandväsen förefanns egentligen icke vid 1900-talets början. Städernas Allmänna Brandstodsbolag hade försökt få till stånd sådant arbete genom att välvilligt

bekosta anordnandet av s. k. brandchefsmöten med vissa års intervaller, men dessa upphörde 1901 av den anledningen att brandcheferna vid den icke fingo tillfälle att inhämta det för dem mest väsentliga, utbildning till eldsläckare eller brandkårspersonalens handhavande och utbildning.

Efter dessa första år av 1900-talet kom en mellanperiod av kraftig uppryckning för brandväsendet.

Den första insatsen härför gjordes av Svenska Brandchefsföreningen, som efter initiativ av en brandchefssammankomst i Kalmar 1908 bildades vid ett sammanträde i Stockholm 1909. Det mål denna förening uppställt för sig var med ett ord att genom gemensamt arbete av landets brandchefer höja brandchefsbildningen. Under årliga sammankomster på olika platser i landet behandlades systematiskt frågor av aktuell betydelse för detta ändamål, och att det därvid arbetades med energi och framgång torde förvisso de tryckta protokoll, som utgavos i broschyrförm och spredos från dessa sammanträden, bära vittne. Mellan årssammanträdena utfördes bildningsarbetet medelst föreningens, under framstående brandchefers redaktion, utgivna Tidskrift för Brandväsendet. Brandchefsföreningens arbete inriktades så gott som uteslutande på eldsläckningsväsendet, vilket ansågs vara av sådan omfattning, att det krävde sin särskilda organisation för att kunna ernå behövliga resultat. Utan att vidare ingå på föreningens verksamhet och betydelse får dock framhållas, att Svenska Brandchefsföreningen var den första organisation, som väckte till livs ett allmänt behov av ökad yrkesbildning och lade första grunden till ett gemensamt arbete för eldsläckningsväsendets effektiva utövande och därmed en god grund att bygga vidare på för de sedan kommande organisationerna. Efter 9 års verksamhet omvandlades emellertid Svenska Brandchefsföreningen till Svenska Brandskyddsföreningen för att få arbetets huvuduppgift lagd på det förebyggande brandskyddet.

Från denna mellantid bör även erinras om Svenska Brandmannaförbundet, som under några år verkade för brandmän-

DIMSLÄCKNING

med

ORIGINAL WATER FOGNOZL

Nu har problemet att släcka med vattendimma lösts. AB Svenskt Brändskydd har nöjet att i Sverige introducera den amerikanska dimsläckningsmetod, som under hela kriget med enastående framgång använts av USA:s krigsmakt. Denna metod — Original Water Fognoz — är *icke* att förväxla med de s. k. "dim-insatser" och "dusch-strålar", som hittills förekommit i Sverige.

Fognoz-metoden går ut på en verklig finfördelning av vattnet i ytterst små, till form och storlek lika partiklar, vilka bilda en absolut homogen, tät dimma. Denna har stor värmeabsorberande effekt, vattnet övergår snabbt i ånga, syretillförseln till eldhärden stoppas och elden kväves effektivt.

Dimman åstadkommes genom sinnrika dim- & strålhuvuden, vilka förekomma i tre storlekar: 1", 1½" och 2½", och som kopplas direkt till brandslangarna. Erforderligt tryck: 7—10 kg.

I korthet vilja vi meddela följande fakta:

1. **FOGNOZL** dim- & strålhuvud giva antingen dimma eller hel sluten stråle och äro avstängningsbara. Omställningen sker med en enkel handrörelse.
2. **FOGNOZL** dim- & strålhuvud ha lätt på- och avtagbara förlängningsrör med dim-munstycke i spetsen. Med dessa dim-munstycken åstadkommes en paraplyformig dimma för begjutning ovanifrån.
3. **FOGNOZL** dim-släckningsmetod åstadkommer enastående *snabb* släckning även när det gäller eldfarliga oljor och andra svårsläckta ämnen.
4. **FOGNOZL** dim-släckningsmetod innebär, att *vattenskadorna reduceras* till ett absolut minimum.
5. **FOGNOZL** dim-släckningsmetod *nedbringar släckningskostnaden* på grund av den ringa vattenåtgången.
6. **FOGNOZL** dim-släckningsmetod medför *riskfriare* släckningsarbete. Dimman utgör ett effektivt skydd för strålföraren.
7. **FOGNOZL** dim-släckningsmetod ger *räddningsmanskapet* avsevärt större möjligheter än hittills.

Generalagent för Sverige

AKTIEBOLAGET SVENSKT BRANDSKYDD

Telegramadr:
Dimsläckning

**Drottninggatan 71 C
STOCKHOLM**

Telefon
10 15 80, 20 28 80

Auktoriserade representanter:

För södra Sverige:

BRISSMANS BRANDREDSKAP
Norra Vägen 31, Halmstad
Telefon 3333

För västra Sverige:

ODENIUS AKTIEBOLAG
Ö. Hamngatan 16, Göteborg
Tel. 13 15 96, 13 69 35, 13 69 47

Annons nr ②
om hur Jonsereds
högtrycksslang
skapas.

*Ju jämnare garn
desto tätare slang!*

Hemligheten med Jonsereds-
slangens överlägsenhet ligger
i följande 5 faktorer:

- ① Vi utvälja den rätta rå-
varan.
- ② Vi spinna råvaran till garn
i eget spinneri.
- ③ Vi koka och specialbe-
handla garnet enligt en
metod, som vi äro en-
samma om.
- ④ Vi rundväva slangens en-
ligt moderna tillverknings-
principer.
- ⑤ Vi underkasta slangens en
fortlöpande, minutlös kon-
troll betr. täthet och håll-
fasthet mot sprängning.

Lin är det utan jämförelse lämpligaste spånadsämnet för
brandslang. Men för att linets utsökta egenskaper skola kom-
ma till sin rätt fordras en omsorgsfull bearbetning av råvaran.
Endast om garnet vid spinningen erhåller en jämn struktur blir
slangen tät och jämn i styrkan. Vid Jonsered ha vi över 110
års erfarenhet av linspinning och modernaste spinnmaskiner.
Ett jämnare garn än det, som Jonsereds högtrycksslang väves
av, står inte att uppbringa. Granska en Jonseredsslang på
nära håll! Ni kan säkert inte finna några ojämnheter i garnet.
Detta är en av de faktorer, som skapa Jonseredsslangens
överlägsenhet.

Men övertyga Er alltid om, att Ni verkligen får Jonsereds
högtrycksslang av linne. Den är märkt med **2 blå ränder**,
kännetecknet för högsta, **svenska** kvalitet.

Jonsereds
där tradition förenas med modern teknik

JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG • JONSERED

GRUNDAT 1833

AUKTORISERADE ÅTERFÖRSÄLJARE:
BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad

H. A. B. HENRIKSSONS BRANDREDSKAP, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall
ODENIUS A.-B., Göteborg • A.-B. PUMPINDUSTRI, Göteborg - Stockholm - Malmö

nens och brandunderbefällets intressen samt tillkomsten 1912 av Sveriges Riksförbund av frivilliga brandkärer med verksamheten under första tiden förlagd till Skåne och södra delarna av landet.

Jag kommer så till *den tidsperiod för brandväsendet, som torde kunna betecknas som tiden nu.*

Denna period kan sägas hava inträtt med explosionsmotorernas tagande i bruk i vårt brandväsen. Detta betydde nämligen en ny tid av utvecklingsmöjligheter. Frågan om motorsprutors och bilars utnyttjande vid brandkärorna upptogs redan under Svenska Brandchefsföreningens existens, ehuru man då ansåg sig böra avvakta erfarenheter vid de största brandkärorna, som påbörjat sin automobilisering. Därefter följde i ganska rask takt även andra brandkärer exemplet och övergingo från hästdrivna fordon till bilfordon och lade sig till med motorsprutor. I början gjordes dessa senare som fasta pumpar på bilarna, men har utvecklingen därefter frambragt transportabla motorsprutor i allt större omfattning och av alltmer förbättrade svenska spruttyper. Inträdandet av denna motorismens tid blev en epok, som helt lade om släckningsarbetets möjligheter och banade väg för brandväsendets effektiva ordnande även på landsbygden.

Bilarnas hastighet förkortade avstånd, så att ingripandet mot elden kunde ske avsevärt snabbare, än som uttryckning med hästar medgav. Motorsprutorna behövde icke såsom ångsprutorna någon fördröjande uppeldningstid, utan kunde sättas i verksamhet omedelbart efter sin placering vid vattentaget, och de transportabla motorsprutornas låga vikt medgav deras användande vid släckningshjälp på även andra orter. De lättaste motorsprutorna kunna dessutom föras ned till vattentag nästan var som helst utan anläggande av dyrbara uppställningsplatser.

Gasmaskernas fullkomnande under första världskriget gav impulser till rökmaskers användande även vid brandkärorna och har därmed berett en synnerligen betydelsefull förbättring av möjlig-

heterna att framtränga till och avsläcka begynnelseelden, innan den hunnit utvecklas till större brand.

Genom införandet av avstängningsbara munstycken från centrifugalpumparna har åstadkommits en väsentlig förbättring i strävandena att förminska vatten-skadorna.

Sedan har under årens lopp brandväsendet gått alltmer framåt. Svenska Brandkärernas Riksförbund har efter sin omorganisation 1928 verksamt bidragit härtil genom sina brandkårsförbund, som ute i länen bildat ett stort antal frivilliga brandkärer och utövat ett mycket givande utbildningsarbete genom sina brandkonsulenter, varjämte Riksförbundet såsom ledande verksamt bidragit till brandväsendets framåtskridande medelst sin Brandkärstidskrift och utgivandet av ett flertal broschyrer och läroböcker.

Svenska Brandskyddsföreningen har utvecklat ett stort arbete för det förebyggande brandskyddets och därmed också berett brandväsendets utövare utmärkta och för de behövliga kunskaper i denna bildningsgren.

Svenska Brandbefälsförbundet har gått inför brandbefällets ekonomiska intressens tillgodoseende, men även bidragit till höjandet av särskilt yrkesbrandbefällets bildningsstandard.

Statens Brandskola har från sin tillkomst 1942 blivit brandbefällets centrala bildningsanstalt och redan framgångsrikt kunnat utbreda yrkesbildning hos landets brandkärer. Ett fullständigande av skolans verksamhetsområde är dock ett önskemål, som man får hoppas snart skall kunna förverkligas. Skolan bör inordnas i en egen fullt utrustad brandstation för att dels kunna omfatta utbildning av även brandmän och dels kunna bli en central för forskning och utprovning av för brandväsendet behövlig redskap.

Åtgärder hava vidtagits och kommit i gång med standardisering av brandarmatur, vilket är av stor betydelse för brandkärernas gemensamma arbete på eldsvådeplatser.

Och nu senast har det svenska brand-

försvaret givits en statlig, alla kommuner i landet omfattande organisation genom nya brandlagen och brandstadgan, som nu hålla på att utformas. Därigenom har brandförsvaret officiellt förklarats som en nödvändighet och givits den för dess organisation fasta grunden. Utan de frivilliga riksorganisationernas förut nedlagda arbeten hade tiden nog icke varit mogen för detta statliga ingripande för brandförsvaret, vilket dock allt framgent torde vara i behov av de frivilliga riksorganisationernas medverkan för att bringa brandförsvaret upp till avsedd effektivitet.

Nu i dag kan brandförsvarets förhållande sägas hava uppnått en betydande förbättring i jämförelse med förhållanden vid 1900-talets början beträffande såväl eldsläckningsväsendet som det förebyggande brandskyddet och utsikter till ytterligare framgångsrik utveckling föreligga, varvid den brandtekniska forskningen framstår som ett särskilt önskemål.

För våra frivilliga riksorganisationers fortsatta medverkan för brandförsvaret har enligt min uppfattning de gångna åren givit en utveckling, som däremot icke nu är nog anpassad för deras behövliga hjälpverksamhet. Vi hava fått för många medverkande organ. Vad som erfordras är ett riksorgan för eldsläckningsväsendet och ett riksorgan för förebyggande brandskyddet. Vardera av dessa hava uppgifter av så stor omfattning, att de icke kunna samordnas till en för-

ening, emedan detta skulle omöjliggöra fullgoda resultats nående för varderas behov. Ett intimt samarbete mellan båda dessa organ, men utan att binda den enes eller den andres självbestämmanderätt, är dock en given förutsättning. Organet för eldsläckningsväsendet bör sammanföra allt brandbefäl och alla brandkärer inom sig, men detta kan sedan, om så erfordras, uppdelas på arbetssektioner för att tillgodose speciella behov eller uppgifter till gagn för hela eldsläckningsväsendets förkovran och dess utövers särskilda behovsgrenar. På så sätt skulle den arbetet förringande dragkampen och brandbefälens och brandkärernas medverkan i de flera nu självständigt arbetande föreningarna undgås och samtliga eldsläckningsväsendets utövare kunna ägna sitt arbete åt ett för dem alla gemensamt mål i en sammanlutning.

Mössmärken Gradbeteckningar Armbindlar Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B.

Mäster Samuelsgatan 67 STOCKHOLM
Tel. 20 78 58 och 10 05 33

BRISSMANS LÄTTMETALLS- HJÄLMAR

en succé inom hjälmtillverkanen
Över 10.000 hjälmar sålda sedan i
april 1938.

Egen tillverkning, lastigen skyddad. Godkänd av Riksförbundet Arbetskommittén.
Köp ej några hjälmar utan att först se på våra hjälmar, de sändas kostnadsfritt till påseende.

Synnerligen lämpliga för Frivilliga- och Industribrandkärer då de varken rosta eller krympa.

All övrig brandmateriel av bästa kvalitet till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP. Inneh. f. Brandmästare F. BRISSMAN. Halmstad.

Auktoriserad försäljare för JONSEREDS slangar.

Ett all round andningsskydd

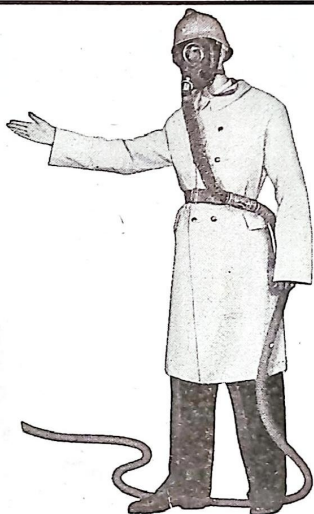

friskluftmask

Vid vissa bränder med svår rökutveckling måste tyngre gasskydd användas. En syrgasmask kan emellertid ställa sig onödigt dyrbar. Då är Auer friskluftmask det rätta

andningsskyddet. Den gör bäraren oberoende av den omgivande luften — andningsduglig luft tillföres genom en slang, vars yttre ände befinner sig i friska luften — är lätt att bära och hindrar ej arbetet.

Auer friskluftmask kan med fördel ersätta koloxid- och syrgasmasker vid ett flertal arbeten inom brand- och gasskyddet. Den blir dessutom i längden billigare genom att den praktiskt taget saknar detaljer, som förbrukas. Begär offert och närmare upplysningar!

BIRGER CARLSON & Co. A - B

KAPTENSGATAN 6 - STOCKHOLM - TELEFON 67 91 30 (VXXEL)

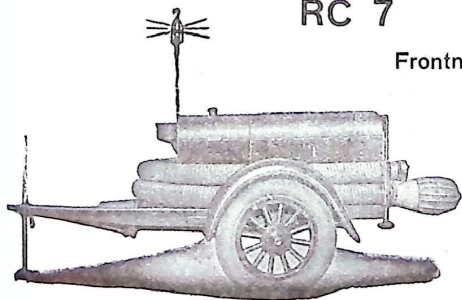
Oöverträffade i

**Driftsäkerhet
Hållbarhet och
Solitt utförande**

RC 6 godkänd för 1300 l/min.

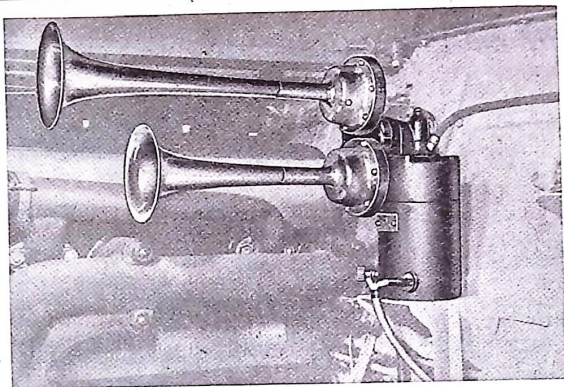
RC 7 " " 1700 "

Frontmonterade pumpar.

**WILH. RUBERG
LANGEBO**

Telefon Kristianstad 174 - 178

2-tonigt Signalthorn
för Brandbilar, Ambulanser och Polisbilar
6, 12 och 24 volt

AKTIEBOLAGET PUMPINDUSTRI

Stockholm

GÖTEBORG

Malmö

VICE BRANDCHEF

Befattningen som VICE BRANDCHEF tillika brandmästare vid Karlskoga brandkår kungöres härmed till ansökan ledig. Till brandstyrelsen ställas ansökningshandlingar, åtföljda av styrkta tjänsteförteckningar, skola senast den 15 november 1946 vara ingivna till brandchefen i Karlskoga.

Sökanden skall ha genomgått brandchefskurs kategori I vid statens brandskola.

Med befattningen följer en årslön av 5.757 kronor med fyra ålders-tillägg på resp. 396, 399, 408 och 411 kronor efter 3, 6, 9 och 12 års tjänst. Härtill kommer beklädnadsersättning med 300 kronor. A avlöningen utgår f. n. ett dyrtidstillägg av 20,7 %.

Befattningshavaren är skyldig att bebo tjänstebostad om 2 rum, kök och badrum och härför erlagga en årlig hyra av 1.020 kronor.

Blivande innehavare av befattningen är skyldig att ställa sig till efterrättelse stadens brandordning och reglementen samt övriga bestämmelser för tjänsten, som äro eller kunna av stadsfullmäktige bli antagna.

Befattningen skall om möjligt tillträdas den 1 januari 1947.

Karlskoga den 2 oktober 1946.

Brandstyrelsen.

Brandtekniska prov med fognozlstrålrör

Av Brandchefen Holger Rosencrantz.

Tämligen nyligen har till vårt land inkommit det amerikanska fognozlstrålröret, det s. k. dimsläckaren, som så mycket omtalats i utländska facktidsskrifter. Det avviker i utseende från den hos oss vanligen använda typen strålrör. Strålröret, eller som det i broschyrerna kallas, dim- och strålhuvudet, finnes i tre storlekar 1", 1 1/2" och 2 1/2". Med ett enkelt handgrepp kan detsamma giva dels slutna stråle dels dimstråle. (Bilderna 1 och 2.) Dimstrålen kan hos de två större typerna göras vid och mindre vid. (Bilderna 3 och 4.) Dimman åstadkommes genom att strålrörespetsen är försedd med ett antal små hål med öppningarna ställda i olika och lämpligt avpassade vinklar mot varandra, så att de fina vattenstrålarna vid ett minimitryck om 7—8 kg slå sönder varandra. Samtliga strålrör kunna förses med förlängningsrör om 1,2 m., 3,0 m. respektive 3,6 m. längd. Förlängningsrören äro försedda med dimmunstycken, varigenom ett paraplyliknande dimmoln kan åstadkommas. (Bild 5.)

Under åren 1942 och 1944 företogs brandtekniska prov i Hålsingborgs brandkårs övningsstorn i avsikt att bl. a. utröna lämpligt tryck och lämplig strålrörersdimension m. m. för släckandet av en viss mängd trä. Proven bekostades av

statsmedel och dåvarande luftskyddsinspektionen utsände i mars månad 1943 en redogörelse över 1942 års prov, vilken torde hava tillställts de flesta av landets brandkärer. De hava även beskrivits i Brandkårstidsskrift. I avsikt att utröna fognozlstrålrörets användbarhet under liknande prov hava ett antal släckningsförsök med detsamma nyligen gjorts vid Hålsingborgs brandkår.

Resultaten av fyra prov framgå av nedanstående protokoll.

*Protokoll fört vid prov nr 1
den 10/9 1946.*

Bålet utgjordes av ohyvlade bräder 1"×4" och läkt 1"×2" upplagda till en stapel av 1 meters bredd, 2 meters längd och 1 meters höjd. Antändningen skedde med 1,5 liter bensin på en plåt under stapeln. Efter 10 minuter påbörjades släckningen med 1" fognozl typ 4-AF med 4 fots förlängningsrör och dimmunstycke. Arbetstrycket var 10 kg. Efter 35 sekunders sprutning avstängdes strålen och rivning av stapeln påbörjades. Sprutningen fortsattes sedan i tre omgångar om 21, 14 respektive 9 sekunder.

Bild 1. Fognozl dim- och strålhuvud 1" typ 4 AF.

Bild 2. Fognozl om 1 1/2" typ 4 NAP med slutna stråle.

Bild 3—4. Fognozl dim- och strålhuvud
1 1/2" släcker olja.

Vattenåtgången 79 liter under 2 minuter och 19 sekunders spruttid motsvarar 34 liter per minut.

Uppmätt överskottsvatten: 2,7 liter, eller 3,4 % av sammanlagda vattenåtgången.

Brädstapelns totalvikt: 224,4 kg.

Brädstapelns vikt efter branden: 117,5 kg eller 52,4 % av stapelns ursprungliga vikt.

Resultatet av provet motsvarar emellertid icke strålens fulla kapacitet eftersom diverse orenligheter under sprutningen avsatte sig i strålröret och minskade därigenom genomsläppningsförmågan.

*Protokoll fört vid prov nr 2
den 11/9 1946.*

Bålet utgjordes av ohyvlade bräder 1"×4" och läkt 1"×2" upplagda till en stapel av 1 meters bredd, 2 meters längd och 1 meters höjd. Antändningen skedde med 1,5 liter bensin på en plåt under stapeln. Efter 11 minuter påbörjades släckningen med en 1 1/2" fognozl typ 4-NAP med 10 fots förlängningsrör och dimmunstycke. Arbetsstrycket var 10 kg. Efter 43,7 sekunders sprutning, vilken skedde i följande omgångar om 6, 2, 4,5, 6,5, 4,2, 6,5, 7 resp. 7 sekunder, var elden släckt och rivning av stapeln verkställdes.

Vattenåtgången 148,5 liter under 43,7 sekunders spruttid motsvarar 204 liter pr minut.

Uppmätt överskottsvatten: 6,8 liter, eller 4,6 % av sammanlagda vattenåtgången.

Brädstapelns totala vikt: 227 kg.

Brädstapelns vikt efter branden: 110 kg, eller 48,5 % av stapelns ursprungliga vikt.

*Protokoll fört vid prov nr 3
den 11/9 1946.*

Bålet utgjordes av ohyvlade bräder 1"×4" och läkt 1"×2" upplagda till en stapel av 1 meters bredd, 2 meters längd och 1 meters höjd. Antändningen skedde med 1,5 liter bensin på en plåt under stapeln. Efter 13 minuter påbörjades släckningen med en 1" fognozl typ 4-AF med 4 fots förlängningsrör och dimmunstycke. Arbetsstrycket var 11 kg. Sprutningen pågick sammanlagt i 44 sekunder och i 7 omgångar om 14, 5,2, 8,9, 6,2, 1,5, 4,3 resp. 3,6 sekunder.

Vattenåtgången 42,5 liter under 44 sekunders spruttid motsvarar 58 liter pr minut.

Uppmätt överskottsvatten: 0,7 liter, eller 1,6 % av sammanlagda vattenåtgången.

Brädstapelns totala vikt: 297 kg.

Brädstapelns vikt efter branden: 141 kg, eller 47,4 % av stapelns ursprungliga vikt.

*Protokoll fört vid prov nr 4
den 11/9 1946.*

Bålet utgjordes av bräder och läkt, som använts vid föregående prov, upplagda till en stapel av 1 meters bredd, 2 meters längd och 1 meters höjd på brandstationens gård. Antändningen skedde med bensin och oljedränkt trassel. Efter 8 minuter och 26 sekunder påbörjades släckningen med en 1" fognozl typ 4-AF med 4 fots förlängningsrör och dimmunstycke (samma typ som vid prov nr 3). Arbetsstrycket var 11 kg.

Vattenåtgången 83 liter under 1 minut och 26 sekunders spruttid motsvarar 57 liter pr minut.

Dessutom verkställdes släckning av brinnande olja med god effekt. Ett försök att släcka bensen misslyckades däremot.

Som i protokollet angivits, blev prov nr 1 något missvisande genom att smuts avsatte sig i hålen. Strålföraren höll strålröret utanför det brinnande bålet så nära hettan medgav.

Vid prov nr 2 hölls förlängningsstrålrörets dimmunstycke omedelbart över bålet mitt.

Bålet nr 3 släcktes genom att strålföraren stack förlängningsslangen in i brädstapeln. Genom detta förfaringssätt uppnåddes ett utomordentligt gott resultat t. o. m. bättre än något av de som vunnos åren 1942 och 1943. Med bästa resultat menar jag att spillvattnet uppgick till blott 0,7 liter av 42,5 liter använd vattenmängd eller 1,6 %. Att släckningstiden blev något längre, anser jag

icke hava större betydelse, släckningsresultatet är viktigast.

Att med stöd av resultaten från endast några få prov göra något generellt uttalande om fognozlstrålrörens användbarhet är svårt. Det är intet tvivel om att de rätt använda kunna bidra till goda släckningsresultat. Detta utvisar prov nr 3 där strålföraren använde sig av metoden att sticka strålröret in i det brinnande objektet. Det är möjligt att ett fognozlstrålrör försett med förlängningsstrålrör är ett lämpligt strålrör att använda om t. ex. ett rum är helt övertänt. Kanske kan man åstadkomma gott släckningsresultat genom att sticka in dimstrålen genom ett fönster eller en dörr och "svepa runt" densamma några ögonblick. Dess användning som lämpligt strålrör vid släckning av brinnande tunga oljor, tjära, hartser m. m. kan icke ifrågasättas. Enligt uppgift är vattendimman icke ledande för elektrisk ström, en ytterligare fördel, som möjliggör dess användning vid släckning av transformatorer och liknande. Det är väl också troligt att fognozlstrålröret är lämpligt vid släckning av flygplan.

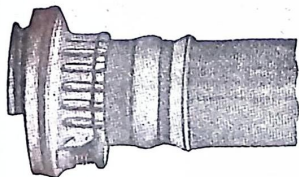
På grund av kostnadsskäl anser sig Hålsingborgs brandkår under innevarande år icke kunna företaga flera prov med nämnda strålrör.

Med ovanstående rader har jag blott velat fästa uppmärksamheten på fognozlstrålrören och meddela att ett av fyra prov därmed utföll utomordentligt gott och att två andra givit medelmåttigt resultat.

Bild 5. Fognoz med förlängningsrör släcker olja.

Använd **Brissmans patentsökta monteringshylsa av aluminium**

vid montering av Edra brandslangar.

Den starkaste och bästa hittills använda monteringsmetod, provad upp till 70 kg. tryck pr kvcm., skyddar slangen för sönderslagning mot kopplingshalsen, går lätt och fort att utföra utan förkunskap, ingen nitning. Begär broschyr och prislista. Provapparat sändes kostnadsfritt. Vi äro auktoriserade försäljare för Jonsereds slangar och all slang som levereras av oss monteras med den nya hylsan.

BRISSMANS BRANDREDSKAP — HALMSTAD

Juneh. f. Brandmästare F. Brissman — Norra Vågen 31 — Tel. 3333

Gammal brandredskap under klubban i Linköping

Staden får dock ett förnämligt brandkårmuseum

Av brandmästare Erik Lundin.

En märklig auktion har i dagarna ägt rum i Linköping, där stadens äldre brandredskap som förvarats i 5 st. redskaps-skjul gått under klubban. Brandchefen hade dock i god tid före auktionen säkerställt, att de värdefullaste redskapen undantogs för Östergötlands och Linköpings stads museums räkning. Intendent Chattingius vid detta museum, brandstyrelsens ledamot hr Oskar Andersson samt brandchef Leijonhufvud gjorde urvalen ur samlingarna. Unika redskap och kulturhistoriskt värdefulla pjäser skyddades med gåvolappar vid auktionens början. Trots denna gallring, blev det en förnämlig samling redskap som bortauktionerades. Brandmännen själva voro flitiga köpare, speciellt intresse visades för en samling vattensåar, en del av ek, med handsmidda band, vars ålder av kännare uppskattades till över 100 år. En del av dessa såar voro märkta "Slottssprutan", och dessa voro säkert bland de äldsta numren i samlingen. Köparna bestod för övrigt av kulturhistoriskt intresserade

personer, byggmästare, lantbrukare och — naturligtvis — skrothandlare.

Auktionen gick helt i brandkårens egen regi — brandmästare Erik Lundin samt Josef Johansson hade brandchefens uppdrag att ordna densamma. Brandman G. Linnér som fått uppdraget att tjänstgöra som utropare, gick på som den värsta proffsauktionist, och buden blev i en del fall rätt höga. Publiken var talrik och rubb och stubb klubbades bort! Priserna har sitt stora intresse: Vattentunnor på hjul 16—20 kr., redskapsvagnar 3.50—30 kr., slangkärror 2.50—5 kr., brandhakar 1.75—3 kr., 2-delad skarvstege 32—50 kr., hakstegar 31 kr., bärgningskorgar 1—5.50 kr., större säckar 12—31 kr., gamla linor med block 16—27 kr., brandsegel 75—155 kr., bärbårar med sele 2—3 kr., redskapskärror 5—16 kr., vattensåar av trä 1—18 kr., hinkar i poster om 25 st. 12 kr., läderhinkar 7—10 kr., handkraftsprutor 25—95 kr., slangbroar 5 kr., lyktor 1—1.15 kr., kälkar 5 kr., linor 5—16 kr., strålrör 1 kr.,

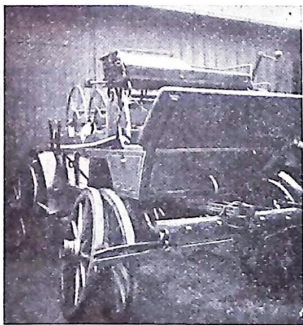

Bild 1. Kårens redskapsvagn ville Intendent Chattingius gärna ha till brandkårmuseet. Han fick den också!

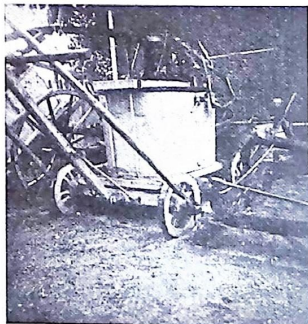

Bild 2. Samlingens äldsta pjäs, en gammal kolvpump med handgjorda hjul. Ålder c:a 180 år. Den fick museet...

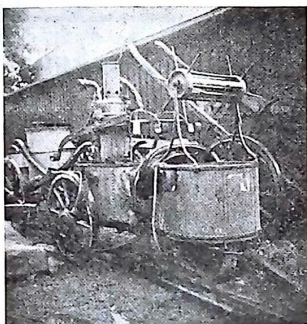

Bild 3. Den här pjäsen är inte ny heller. Eldstadslåda belägen under och mellan karen. Den fick också museet..

Bild 5. En auktionsbild. Lägg märke till de nitade läderslangarna. Museet fick här ett fint fynd.

brandposthuvuden 1 kr., parselar 85 kr., hjul 5 kr. Ett halvt dussin gamla rörstrandstallrikar, som brandkåren hade kvar sedan station hade mathållningen, klubbades bort för ej mindre än 31 kr. Auktionens nettobehållning blev 1.344:83 kr. Den samling som undantagits för Linköpings museums räkning bestod av ett 40-tal redskap, denna samling överlämnade brandstyrelsen som gåva.

*

En auktion av brandredskap är ju unik, och därför tilldrog sig denna auktion ett stort intresse. Speciellt när, som här, en

mängd gamla föremål går under klubban. Här fanns ju träskyfflar med årtalet 1842, 100-åriga läderhinkar och vattensåar, kolvpumpar från 1800-talets början, kanske äldre, unika redskapsvagnar för vattentransport, kärror chefsstandar m. m. De kulturhistoriskt värdefullaste redskapen tillvaratogs ju också i mycket god tid, och så många pjäser som rimligen kan tänkas i ett museum överlämnades. Intendenten vid Linköpings museum hade faktiskt bara att ta för sig ur samlingarna! Staden ämnar nu ställa upp denna material och planerar att bygga ett brandkärsmuseum å fritidsområde i Valla i Linköping. Många fina

Bild 4. Samlingen uppställd på auktionsplatsen i Tannefors. Sprutan i mitten klubbades bort för 25:— kr.

Bild 6. 100-åriga vattensåar beundras av brandman Berg.

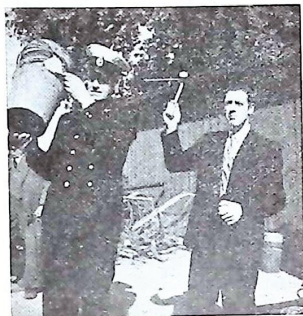

Bild 7. Brandman Linnér klubbar bort några hinkar. Brandman Samuelsson ser belåten ut, auktionens sista pjäser går under klubban.

redskap gick dock under klubban, det återstod ej mindre än ett 120-tal olika nummer sedan gallringen gjorts. Här hade varit ett gott tillfälle för någon av brandväsendets riksorganisationer eller statlig undervisningsanstalt, att för en spottstyver få en komplett samling redskap, som visar utvecklingen inom eldsläckningens område från adertonhundralets början i en gammal svensk stad!

Bemärkelsedagar

60 år

Brandchefen Einar Enander i Jönköping fyller den 20 november 60 år.

Hans bana har varit den för det äldre brandbefälet vanliga: officersutbildning, praktikanttjänstgöring i Sverige och utlandet, vice brandchef i Göteborg och brandchef i Jönköping.

Det är mycket som utträttats av Einar Enander inom brandväsendet. Låt mig bara nämna ett par saker: hans skumsläckningsprov, som på sin tid voro föredömliga och gav många bestående resultat, och först och sist hans förmåga att handleda yngre kamrater inom yrket. En rad av hans elever sitter nu var på sitt håll i ansvarsfulla ställningar runt om i Sverige. Säkert ha de haft nytta och glädje av vännens och lärarens råd och handledning i ungdomsåren, och lika säkert gå deras uppriktiga lyckönskningar den 20 november till Jönköping och vännen Einar Enander.

Inom brandskyddsrörelsen och i yrkeskamraternas krets har Einar Enander många vänner, som visserligen icke varit hans elever, men som nu instämma i Brandkärstidskrifts hyllning till den alltjämt idérike och energiske 60-åringen.

50 år.

13/11 Överbrandmästare B. A. K. Eriks-
son, Eskilstuna.

26/11 Brandchef J. J. Larsson, Mjölby.

Brandstegar, s. k. skarvstegar

För yrkesbrandkärar

252 cm. med 7 steg.... kr. 21:—

274 " " 8 " " 23:—

För fastigheter

280 cm. med 7 steg.... kr. 16:—

315 " " 8 " " 22:—

365 " " 9 " " 24:—

Specifikation: Sidor av prima fur. Steg av ask eller ek.
Dimension efter längder.

Tillverkas och försäljas av

F. d. Brandförman S. BOLANDER

Allégatan 21, BORÅS — Telefon 127 46

Ombud antagas.

BRAND - BRUNNAR - DAMMAR

*av monteringsfärdiga
delar ge:*

LÄG BYGGNADSKOSTNAD
KORT BYGGNADSTID
SÄKERHET I KVALITET

Tranemo Cementvaruaktiebolag

Adr.: Östra Tranemo

Tel.: Svenljunga 70150 (växel)

ABA

Sedan många år tillverka och
försälja vi larmrockar av prima
segelduk, som i kval. och snitt
vunnit brandmännens förtro-
ende och uppskattning

Moderna

larmrockar

från

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN AB

Kungl. Hovleverantör

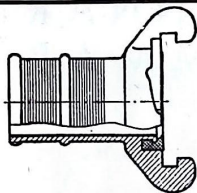
Schélegatan 28

STOCKHOLM

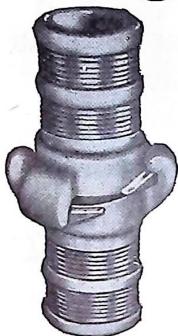
Tel. 53 22 58, 53 22 59, 51 65 51, 53 22 38

Verkstäder: Stockholm och Wattholma Bruk

Smalslangsmatur och Smalslang

Smalslangsmateriel enligt fastställt

S. M. S.-standard, såsom t. ex.:

Kopplingar med 1", 1 $\frac{1}{4}$ " och 1 $\frac{1}{2}$ " slangrör
Kopplingsdelar med 1" utv. eller inv. gänga
Grenrör och Trappmunstycken enligt standard
ÖVERGANGSKOPPLINGAR från 2 $\frac{1}{2}$ " slang
till smalslang

Specificera Edert behov och infor dra kostnadsförslag
Auktoriserade försäljare av Jonsereds **BRANDSLANG**

Komplettas brandkärsutrustningar

Brandredskapsfirman

Telefoner:

13 69 35 - 13 69 47

ODENIUS
AKTIEBOLAG

Östra Hamngat. 16
G Ö T E B O R G

Under förutsättning av stadsfullmäktiges bifall till framställning om brandkårens utökning äro

två befattningar som yrkesbrandmän

vid brandkåren i Uddevalla till ansökan lediga.

Befattningarna äro placerade i 9 lönegraden av ordinarie löneplan för stadens tjänstemän och uppflyttas efter vissa års väl vitsordad tjänstgöring till 13 löneklassen.

Till befattningshavarna utgå dessutom fria uniformspersedlar enligt särskild beklädnadsplan. Blivande befattningshavare äro skyldiga att ställa sig till efterrättelse för tjänsten gällande bestämmelser i brandlagen, brandstadgan, brandordningen för staden, tjänstgöringsreglemente och pensionsreglemente för stadens tjänstemän samt övriga reglementen och instruktioner för tjänsten, som äro eller kunna bli i laga ordning fastställda. Till brandstyrelsen ställda ansökningar, åtföljda av åldersbetyg, meritförteckning och de övriga handlingar, som sökanden önskar åberopa för att styrka sin kompetens för befattningen, skola senast den 1 december 1946 vara brandchefen tillhanda.

Läkarintyg ingives på anfordran.

Befattningarna tillträdas den 1 januari 1947 eller å annan tid därefter, som kan överenskommas.

Uddevalla den 16 oktober 1946.

BRANDSTYRELSEN.

KARLSKRONAS BRAND

I början av augusti månad härjades Karlskrona bangård av en förödande eldsvåda. På mindre än fem minuter förvandlades den 90 meter långa byggnaden till ett enda stort eldhav. Släckningsarbetet blev f. ö. mycket riskabelt genom att ett stort antal gasbehållare och flera fat med eldfångda oljor exploderade med öronbedövande dån. För försvarets räkning fanns där vidare lagrat ett mindre parti krut och fyrverkeripjäser och då detta exploderade, trodde många att elden skulle sprida sig till närliggande kvarter. Efter ett mödosamt släckningsarbete blev till slut brandmännen herrar över elden.

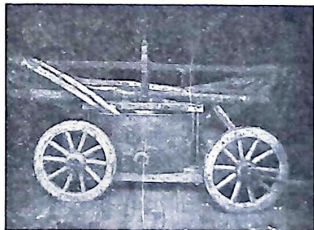
I detta sammanhang kan det måhända vara av intresse att erinra om en brandkatastrof som för något mer än 150 år sedan lade större delen av Karlskronas byggnader i aska.

Den 17 juni 1790 utbröt eld i ett överstelöjtnant Améens egendom tillhörigt bryggerhus, och spred sig snabbt, trots att både folk och släckningsmateriel omedelbart kom till platsen. Karlskrona ägde ett för dåtida förhållanden förträffligt ordnat brandväsende, med bl. a. 14 stora handdrivna sprutor, men brandmanskapet, som till största delen hörde hemma bland flot'ans folk, voro för tillfället till sjöss. Kvar i staden voro kvinnor och barn, äldre och samt ett stort antal svårt sårade soldater på sjukhusen. En bidragande orsak till eldens häftighet och oerhört hastiga spridning, var det stora antal krutfjärdingar som exploderade. Dessa hade under flottans utrustande stulits och försålts till olika personer i staden, vilka hade krut'unnorna liggande gömda i sina källare. Verkan härav kan man lätt föreställa sig.

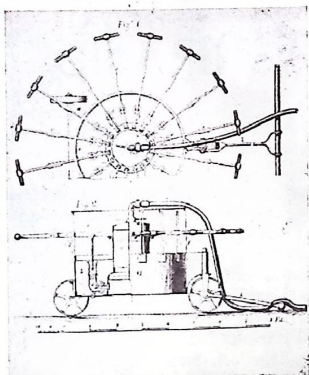
Ett ögonvittne till eldsvådan skrev: "Det fäseliga uptrådet, som denna våldeld gjorde kan ej beskrivas — de hiskeligaste lågor af flerfaldiga färger, uppstigande utur den svartaste rök, och brusande tillsammans såsom störtsojor mot den branta klippan; krak och brak

af hus, fallande af hus, jämmerns oupphörliga skri; en odräglig hetta; en eld-yras af gnistor i luften och på gator, likasom snö i starkaste urväder, förfärligt knallande smällar, som uppkastade stora stockar och itände hus på längre afstånd; utburna husgerådssaker, möbler handels- och matvaror, brinnande på torg och gator, så starkt att stenarne sprungit i stycken — elden följde ej ett visst väderstreck. Innan kl. 6 stod staden i ljus låga och brand, hvartill isynnerhet krutcentnerna, som flera här i staden i sine hus förborgat på det verksammaste bidrogo, och hela natten, denna grufeligt långa natten härjade elden så jemnt, utan undantag, att då den emellan kl. 9 och 10 på andra dagen kunnat hemmas vid Kalfhagen å ena sidan och Hantverkaregatans vestliga del å den andra, såg man ej annat än skorstenar resa sig öfver de rykande ruinerna. Olyckliga stad! Ditt anseende är försvunnit, dina innevånare äro brödlöse, husville och medellöse, ditt hopp är svagt".

Med den största skyndsamhet lyckades man få ut och rädda patienterna från sjukhuset, innan detta antändes. Kadettskolan och kronans bageri, med ett däri liggande större parti mjöl blevo även lägnas rov. Amiralitets- och varvsbyggnaderna förblevo emellertid oskadade. På Stumholmen låg ett Kronan tillhörigt större krutförråd, om detta nåddes av elden skulle med största sannolikhet hela

Brandspruta från slutet av 1700-talet.
Tillhör Tekniska Museet.

Ritning på brandspruta levererad till Karlskrona år 1851. Tillverkad av Johan Theofron Munktel i Eskilstuna. Den var försedd med 16 stänger och pumpade 200 kannor (c:a 550 liter) i minuten.

staden, varvet och de i hamnen liggande fartygen stryka med. Bron till holmen hade redan antänts och elden närmade sig alltmer krutförrådet. Folket och släckningsmanskapet flydde under höga rop för att sätta sig i säkerhet. Då ingrep häradshövding Samuel Stål, som för närvarande befann sig i staden för att inspektera sjukhusen, på ett mycket förtjänstfullt sätt. Han samlade de modigaste karlarna omkring sig, begav sig i spetsen för dessa över till holmen, bröt upp dörrarna till förråden och rullade kruttunnorna i sjön och avvärjde på detta sätt den ohyggliga katastrof, som blivit följden om elden nått krutlagret.

Man beräknade att omkring 4.000 personer genom eldsvådan blevo husvilla och förlusten uppgick i runt tal till 150 tunnor guld. Försäkringsbolagen förmådde ej heller erlägga hela försäkringssumman, utan endast 20 procent utbetalades. Men hjälpsamheten bland befolkningen var stor och betydande belopp ställdes till de behövandes förfogande, bl. a. skänkte greve Hans Wachtmeister, en av stadens innevånare som slupit lindrigast undan, en hel tunna guld. I Post- och Inrikes Tidningar insändes ett upprop om ekonomisk hjälp, som var undertecknat "Carlskrona nödställde In-

Överklagande av brandsynföreläggande

I en kommun, där brandsynenämnden bestod av vice brandchefen och skorstensfejaren, hade den senare föreslagit förbudande av ett vindsrums användande som sovrum. Vice brandchefen-ordföranden hade emellertid vägrat utfärda föreläggande. Häröver besvärade sig skorstensfejaren hos brandstyrelsen, som i sin tur vände sig till riksbrandinspektören för yttrande.

I brandstadgans § 48 stadgas: "Den, som är missnöjd med beslut vid brandsyn, äger att överklaga beslutet hos länsstyrelsen inom en månad efter det han skriftligen erhållit del av detsamma". Även om formuleringen låter ana, att lagstiftarna i första hand tänkt sig ev. missnöje från den förelagdes (fastighetsägarens) sida, måste bestämmelsen även anses gälla, om en ledamot i brandsynenämnden icke önskar deltaga i ansvaret för ett av nämndens majoritet diktaret beslut. (Ur denna synpunkt är naturligtvis en nämnd med endast två ledamöter mindre lämplig än en med tre.)

Överklagandet skulle alltså i detta fall ha skett hos länsstyrelsen. Ehuru brandstyrelsen i vissa fall äger utse ledamöter i brandsynenämnden och bestämma undantag från årlig brandsyn (brandstadgan § 34), äger styrelsen icke befatta sig med nämndens föreläggande. Detsamma gäller brandchefen, där han utsett annat brandbefäl till ordförande. Däremot synes intet hindra, att en brandstyrelse, om den anser skäl föreligga, utser ny ledamot i brandsynenämnd. Brandsynenämnd äger icke rätt att överklaga länsstyrelsens beslut beträffande överklagat föreläggande. C. Bm.

nevänare". Denna vädjan klingade ej ohörd, efter några månader hade den icke föraktliga summan av över 40.000 riksdaler banko influtit. Återuppbyggnadsarbetet igångsattes omedelbart och genom freden vid Svenskund och med flottans återkomst på hösten 1790 kunde detta arbete bedrivas i allt raskare takt.

-d.